

Beleidsregel van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 12 juli 2013, nr. WJZ / 13117209, houdende gevallen waarin ontheffing van het visverbod zal worden verleend ten behoeve van het overzetten van aal op locaties die de uittrek naar zee bemoeilijken (Beleidsregel ontheffing overzetten aal)

De Staatssecretaris van Economische Zaken;

Gelet op artikel 11 en 12 van het Reglement voor de binnenvisserij 1985, artikel 10.1, eerste en derde lid, van de Wet Dieren en artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht;

Besluit:

Artikel 1

1. Ontheffing van het verbod, bedoeld in artikel 32a, en in voorkomend geval van artikel 23a, 23b en 28b van de Uitvoeringsregeling visserij, ten behoeve van het overzetten van schieraal voorbij locaties die voor die aal bij uittrek een verhoogd risico op sterfte opleveren, wordt op aanvraag verleend.
2. Ontheffing wordt verleend indien:
  - a. uit de aanvraag blijkt dat het overzetten en de wijze waarop dat plaatsvindt op de beoogde locatie voldoende effectief is met het oog op de uittrek naar zee van de overgezette aal;
  - b. het overzetten over een beperkte afstand plaatsvindt;
  - c. tijdens het overzetten in alle gevallen een onafhankelijke controleur aanwezig is;
  - d. voorzieningen zijn getroffen om te waarborgen dat niet wordt meegewerkt aan het overzetten door personen waarvan bij een controle is vastgesteld dat zij aan de ontheffing verbonden voorschriften hebben overtreden, en
  - e. de beheerder, bedoeld in artikel 1.1 van de Waterwet, heeft aangegeven geen bezwaar te hebben tegen het overzetten.

Artikel 2

Een aanvraag als bedoeld in artikel 1 gaat vergezeld van:

- a. een projectplan waarin:
  - 1°. adres en GPS coördinaten van de beoogde locatie is vermeld en is aangegeven op een overzichtskaart;
  - 2°. locaties van de te gebruiken fuiken zijn aangegeven;
  - 3°. per locatie is aangegeven wie werkzaamheden zal uitvoeren;
  - 4°. wordt aangegeven hoe frequent en op welke dagen van de week de fuiken worden geleegd;
  - 5°. in welke periode de fuiken in het water staan;
  - 6°. hoe en door wie de controle, bedoeld in artikel 1, tweede lid, zal plaatsvinden, en
  - 7°. beschrijving van de voorzieningen, als bedoeld in artikel 1, tweede lid, onderdeel d, en
- b. een document waaruit blijkt dat aan het vereiste van artikel 1, tweede lid, onderdeel e, is voldaan.

Artikel 3

Aan een ontheffing als bedoeld in artikel 1 worden in ieder geval de volgende voorschriften verbonden:

- a. alle gevangen aal wordt zo spoedig mogelijk na het legen van het vistuig waarmee deze is gevangen uitgezet;
- b. het bij de ontheffing vastgestelde projectplan wordt uitgevoerd;
- c. de ontheffinghouder stuurt na afloop van de periode waarvoor de ontheffing geldt een overzicht van de aantallen gevangen aal, onderscheiden naar dieren met een lengte van meer en een lengte van minder dan 50 centimeter, alsmede het totale gewicht van die dieren;
- d. constatering van een overtreding als bedoeld in artikel 1, tweede lid, onderdeel d, wordt zo spoedig mogelijk gemeld aan de Minister, en
- e. wolhandkrab, gevangen in de gebieden, genoemd in bijlage 15 en 16 van de Uitvoeringsregeling visserij, wordt onmiddellijk weer uitgezet.

Artikel 4

Deze beleidsregel wordt aangehaald als: Beleidsregel ontheffing overzetten aal.

Artikel 5

Deze beleidsregel treedt in werking met ingang van de dag na uitgifte van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Deze beleidsregel zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 12 juli 2013

*De Staatssecretaris van Economische Zaken,
S.A.M. Dijkma*

TOELICHTING

1. Aanleiding

Het is slecht gesteld met de stand van de Europese aal. In 2007 is de Aalverordening van kracht geworden. De aalverordening schrijft voor dat elke lidstaat een aalbeheerplan opstelt. In het Nederlandse aalbeheerplan is als één van de maatregelen opgenomen het oplossen van de migratieknelpunten voor aal. Hierbij worden migratieknelpunten o.a. voorzien van een visgeleiding. Migratieknelpunten zijn bijvoorbeeld waterkrachtcentrales en gemalen die de vrije doorgang van vis belemmeren. Nederland bevat duizenden migratieknelpunten en het zal een lange tijd duren eer die voor vissen (aal) passeerbaar zijn. Een tijdelijke oplossing is het vangen en overzetten van schieraal bij prioritaire knelpunten. De beste tijd voor het overzetten van schieraal is wanneer de schieralen naar zee trekken. Dit is van 1 september tot 1 december, dezelfde tijd dat het vissen met aalvistuigen verboden is (ingesteld voor het aalbeheerplan om uitrek van schieraal te bevorderen). Het overzetten van schieraal kan een extra bijdrage leveren aan het doel van het aalbeheerplan (zoveel mogelijk schieraal laten uittrekken). De schieraaloverzet bevindt zich nog in de beginfase en ervaring op grotere schaal moet nog worden opgedaan. In 2012 hebben enkele pilots voor schieraaloverzet plaatsgevonden die goed zijn verlopen. Voor het vangen en overzetten van schieraal zal, om overzet mogelijk te maken, ontheffing voor het gebruik van aalvistuigen gedurende de gesloten periode moeten worden verleend. Dat het overzetten plaatsvindt in de gesloten tijd brengt wel extra risico's met zich mee. Oorspronkelijk was het aalvisverbod eenvoudig door de NVWA te controleren. Buiten aalvistuigen voor enkele onderzoeken stonden geen aalvistuigen in het binnenwater. Een jaar later (2010) werd toegestaan met aangepaste aalvissen op wolhandkrab te vissen tijdens het aalvisverbod. Nu het ook mogelijk wordt gemaakt aal over te zetten, zal dit alles bij elkaar resulteren in veel aalvistuigen op verschillende plaatsen in het binnenwater. De kans dat aal gedurende het aalvisverbod aal toch aan het water wordt onttrokken neemt hierdoor steeds meer toe. In dat licht is het op dit moment gewenst het aantal overzetpunten en de wijze van overzetten beperkt en overzichtelijk te houden. Verlening van ontheffingen voor het overzetten wordt met deze beleidsregel derhalve aan een aantal strikte criteria verbonden. Beoogd wordt de genoemde risico's zoveel mogelijk te beperken, terwijl anderzijds de positieve effecten van schieraaloverzet minimaal worden beperkt.

2. Systematiek

Met deze beleidsregel wordt geregeld in welke gevallen van een tweetal verboden ontheffing wordt verleend. Het betreft het verbod op het vissen in gebieden waarin de wateren vervuild zijn met dioxinen en PCB-achtige stoffen en het verbod om te vissen met aalvistuigen in de maanden september, oktober en november. Van het eerstgenoemde verbod wordt uiteraard slechts ontheffing verleend voor zover de beoogde visserij plaatsvindt in de verbieden waar het verbod geldt. Van september tot december is visserij op aal verboden om de aal de kans te geven uit te trekken naar zee. Daarmee wordt invulling gegeven aan het Nederlandse aalbeheerplan. Bij het toestaan van schieraaloverzet is het van belang dat controle plaatsvindt op het verbod om aal te behouden en mee te nemen. Dit betekent dat ontheffing alleen wordt verleend als aan de volgende voorwaarden is voldaan.

Met de criteria, waaraan toetsing van een aanvraag om ontheffingverlening plaatsvindt, wordt beoogd zoveel als mogelijk de beleidsmatige doelen die aan de genoemde verboden ten grondslag liggen, te borgen.

3. Beoordelingscriteria

In het hierna volgende worden de verschillende toetsingscriteria voor ontheffingsverlening behandeld. In artikel 1, tweede lid, zijn deze criteria vevat.

a. uit de aanvraag blijkt dat het overzetten en de wijze waarop dat plaatsvindt op de beoogde locatie voldoende effectief is met het oog op de uitrek naar zee van de overgezette aal

Ten eerste wordt getoetst hoe effectief het overzetten van schieraal bij de beoogde locatie is. Het gaat hierbij om knelpunten die een hoge mortaliteit veroorzaken bij passage van schieraal, waar een groot leefgebied van aal achterligt en waarbij de schieraal eenmaal overgezet grote kans heeft om vrij uit te trekken naar zee. Het ministerie van EZ heeft Imares verzocht een onderzoek te doen naar de prioritaire migratieknelpunten voor schieraal voor heel Nederland. De migratieknelpunten uit dit rapport zullen als uitgangspunt voor het overzetten van schieraal dienen.

In beginsel wordt bij ontheffingverlening aangenomen dat overzet op de knelpunten, genoemd in dit rapport, bijdraagt aan de uittrek van aal. Een aanvraag voor een ontheffing voor een locatie, die niet in dit rapport voorkomt, zal derhalve vergezeld moeten gaan van gedegen onafhankelijk wetenschappelijke onderbouwing waarin wordt aangetoond dat overzetten van schieraal op die locatie ook bijdraagt aan de uittrek van de aal.

Voorts wordt bij de beoordeling van een ontheffingsaanvraag bezien of de schieraal na overzet een grote kans heeft op vrij uittrek naar zee. Naast dat dit de grootst mogelijke bijdrage levert aan de doelstelling van het aalbeheerplan, voorkomt dit ook dat schieraal uitgezet wordt in dioxinegebied waar zij niet uit kan. Een langdurig verblijf in dioxinegebied zou de aal niet ten goede komen. Alleen die migratieknelpunten uit het Imares rapport komen in aanmerking voor overzet waarbij na passage van dit knelpunt vrije uittrek naar zee mogelijk is. Het Imares rapport 'Inventarisatie van de belangrijkste knelpunten voor de uittrek van schieraal in Nederland' is te vinden op het internet van het ministerie van EZ onder binnenvisserij.

b. het overzetten over een beperkte afstand plaatsvindt

Ten tweede wordt getoetst hoe de overzet plaatsvindt. Al eerder is genoemd dat overzetten van schieraal in de gesloten tijd risico's meebrengt. Omdat het overzetten van schieraal nog in de beginfase zit waarbij het wenselijk is de controle zo overzichtelijk mogelijk te houden, zal geen ontheffing verleend worden voor overzet waarbij vervoer over grote afstand nodig is. Immers tijdens het transport moet gewaarborgd worden dat geen aal onttrokken wordt. Daarvoor zou een controleur moeten meerijden of zou het transport verzegeld moeten worden. Ook bij het uitzetten is weer een controleur nodig. Dit houdt in dat alleen aanvragen die zien op overzet over korte afstand in aanmerking komen voor een ontheffing. Bij overzet over korte afstand wordt de gevangen schieraal gelijk weer aan de andere kant van het migratieknelpunt in het water uitgezet. Als het uitzetten door een of andere belemmering niet gelijk aan de andere kant van het knelpunt mogelijk is dan is vervoer over een beperkte afstand acceptabel.

c. tijdens het overzetten in alle gevallen een onafhankelijke controleur aanwezig is

Om de risico's op onttrekken van schieraal te minimaliseren wordt voorts als eis gesteld dat uit de aanvraag blijkt dat tijdens de schieraaloverzet zal worden voorzien in controle door een onafhankelijke partij op alle door de vissers uitgevoerde handelingen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan inzet van bijzondere opsporingsambtenaren (boa's) van sportvissersfederaties of medewerkers van waterschappen. De controleurs houden toezicht tijdens alle overzettingen van schieraal gedurende de gehele aangegeven periode. Zij zien erop toe dat de gevangen schieraal geregistreerd wordt en direct uitgezet wordt aan de andere kant van het migratieknelpunt.

d. voorzieningen zijn getroffen om te waarborgen dat niet wordt meegewerkt aan het overzetten door personen waarvan bij een controle is vastgesteld dat zij aan de ontheffing verbonden voorschriften hebben overtreden

In de praktijk zullen door de ontheffinghouder vissers worden ingeschakeld voor de feitelijke visserij, al dan niet op basis van een opdrachtverlening. Om te borgen dat deze ingehuurde vissers zich ook houden aan de voorschriften bij de ontheffing wordt van de ontheffinghouder gevraagd dat hij afspraken maakt met deze opdrachtnemers. Bij het beoordelen van een aanvraag wordt getoetst of deze afspraken afdoende zijn om degenen die vissen in strijd met de voorschriften, te weren. Te denken valt aan een systeem waarmee de opdrachtverlening wordt beëindigd van degenen bij wie overtreding wordt geconstateerd.

e. de beheerder, bedoeld in artikel 1.1 van de Waterwet heeft aangegeven geen bezwaar te hebben tegen het overzetten

Het komt vaak voor dat bij het vangen en overzetten van schieraal het terrein van de waterbeheerder betreden moet worden. Dichtbij de gemalen en kunstwerken zijn de beste plaatsen om de schieraal te vangen. De waterbeheerder met hiervoor toestemming geven en zijn medewerking willen verlenen aan het overzetten.

4. Aanvraag

In artikel 2 staat welke documenten bij de aanvraag ingediend moeten worden. Naast een projectplan is zoals al eerder is aangegeven toestemming van de waterbeheerder nodig. Een bewijs van toestemming, als bedoeld in artikel 1, tweede lid, onderdeel e, kan schriftelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een eenvoudige email van waterbeheerder aan aanvrager bij de aanvraag toegevoegd worden.

5. Voorschriften

Indien een ontheffing wordt verleend dan worden daaraan ingevolge artikel 3, de volgende voorschriften verbonden. Met het eerste voorschrift, het zo snel mogelijk na vangst overzetten van schieraal, opgenomen in onderdeel a, wordt de kans vergroot dat schieralen hun paaigrond bereiken. Met het tweede voorschrift, in onderdeel b, wordt geborgd dat de overzet volgens het projectplan wordt uitgevoerd.

In het voorgaande is geconstateerd dat het overzetten van schieraal een bijdrage levert aan de doelstelling van het aalbeheerplan. Voor de tussentijdse evaluaties van het Nederlandse aalbeheerplan is het noodzakelijk te weten hoeveel schieraal door het overzetten naar zee is getrokken (voorschrift vier). Van de ontheffinghouder wordt, op grond van onderdeel c, gevraagd dat hij een overzicht stuurt van de overgezette schieraal. In dat overzicht moeten de aantallen schieraal vermeld staan, waarbij onderscheid gemaakt wordt in mannelijk (<50 cm) en vrouwelijke schieralen (>50 cm) en het totaal gewicht in kilo's. De registratie moet gestuurd worden aan VR@minez.nl.

Het laatste voorschrift, onderdeel d, schrijft voor dat de aanvrager aangeeft welke vissers zich niet hebben gehouden aan de voorschriften verbonden aan de ontheffing. De ontheffinghouder dient zo snel mogelijk aan te geven welke gevallen zich hebben voorgedaan en op welke wijze daarmee is omgegaan.

Met de ontheffing wordt tevens het verbod op het voorhanden hebben van aal en wolhandkrab buiten werking gesteld. Aal moet op grond van onderdeel a zo spoedig mogelijk worden overgezet. Wolhandkrab mag worden behouden, mits deze niet is gevangen in wateren die voor de visserij zijn gesloten in verband met vervuiling van die wateren. Die gebieden zijn genoemd in de bijlagen 15 en 16 bij de Uitvoeringsregeling visserij. Onderdeel e van artikel 3 bepaalt dat als voorschrift aan de ontheffing wordt verbonden dat wolhandkrab, gevangen in die wateren onmiddellijk moet worden uitgezet. Anders dan bij een ontheffing verleend in het kader van onderzoek, mag de bijgevangen wolhandkrab bij een ontheffing voor het overzetten van schieraal wel behouden worden. Gezien de strikte voorwaarden die aan de ontheffing voor schieraaloverzet zijn verbonden is de kans immers gering dat deze ontheffing wordt aangevraagd voor louter onttrekking van wolhandkrab.

6. Handhaving

Met deze beleidsregel wordt geregeld in welke gevallen een ontheffing wordt verleend van het verbod op het vissen met aalvistuigen in de periode waarin dit in beginsel verboden is, te weten september, oktober en november. Visserij met aalvistuigen, zonder dat de genoemde ontheffing is verleend is een overtreding van het verbod, en is strafbaar op grond van artikel 1, onder 3°, van de Wet op de economische delicten. Hetzelfde geldt indien wel een ontheffing is verleend, maar het vissen plaatsvindt op zodanige wijze dat deze niet in overeenstemming is met de aan de ontheffing verbonden voorschriften. Daarvan kan bijvoorbeeld sprake zijn indien de in het projectplan genoemde afspraken, bijvoorbeeld over het beëindigen van een opdrachtrelatie, niet worden nagekomen. In het voorgaande is reeds uiteengezet dat bij het ophalen van de vistuigen en het overzetten van de aal door de ontheffinghouder geregelde controle aanwezig moet zijn. Handhavingsinspanning door de nVWA zal dan ook met name gericht zijn op de visserij op andere momenten dan de daadwerkelijke overzet.

7. Administratieve lasten

Dit beleidsbesluit leidt tot een toename van de regeldruk met circa € 2.000 voor sportvissers, waterbeheerders en binnenvissers, die een aanvraag willen doen voor het verkrijgen van een ontheffing ten behoeve van het overzetten van aal gedurende het tijdelijke aalvisverbod van september t/m oktober. Onderdeel van deze ontheffing is dat bijvoorbeeld wordt aangegeven welke personen de aal overzetten, waar het daartoe benodigde vistuig wordt geplaatst en gedurende welke periode dit vistuig staat geplaatst. Voorts moet bijvoorbeeld worden aangegeven welke onafhankelijke persoon toezicht zal houden gedurende het overzetten. Tevens moet de ontheffinghouder op grond van artikel 3, onderdeel d, aangeven op welke vissers zich niet hebben gehouden aan de voorschriften verbonden aan de ontheffing en op welke wijze daarmee is omgegaan. Dit kan in de vorm van een email. De schatting is dat per ontheffing een tijdsinspanning door de aanvrager nodig is van 10 uur. Het opstellen en verzenden van het bericht na overzetting neemt naar schatting maximaal één uur in beslag. In totaal gaat het naar verwachting om ongeveer 5 aanvragen per jaar. Bij een uurtarief van € 37,00, een tarief dat wordt gehanteerd overeenkomstig het Standaard Kosten Model ter kwantificering van administratieve lasten, betekent dit een totale administratieve last van circa € 2.000. Met dit besluit zijn geen toezichtlasten verbonden. Nalevingkosten ontstaan evenmin, al is niet uitgesloten dat met de onafhankelijke persoon die toezicht houdt, hiervoor een gepaste vergoeding zal worden overeengekomen. Deze ontheffing is, in het licht van de waarborging van bestaande wettelijke

---

vereisten, zo lastenarm als mogelijk ingericht. Alternatieven zijn derhalve niet aan de orde.

*De Staatssecretaris van Economische Zaken,
S.A.M. Dijkma*